

Množení sadbových brambor v ČR

V tomto příspěvku chceme informovat o tom, jak probíhalo množení sadbových brambor v České republice v letech předešlých a ve sklizňovém roce 2024.

Okopaniny, včetně brambor, hrají v osevních postupech velmi důležitou úlohu. Předpokladem úspěšného pěstování konzumních brambor a brambor určených ke zpracování je především dostatek vyrobené sadby a její dobrý zdravotní stav. Množitelských ploch sadby brambor v le-

paly výnosy. V roce 1990 se sklídilo pouze 12,5 t/ha. V roce 2022 byl průměrný výnos 22,5 t/ha.

U zemědělských podniků, kde se množím sadby zabývají, je nepochybně velmi dobré technické i personální zázemí k zabezpečení dobrého stavu sadby k dalšímu pěstování brambor. Za

Tab. 1 – Množitelské porosty 2010–2024

Rok	Přihlášená plocha (ha)	Neuznáno (%)	Počet odrůd
2010	3 425	20	180
2011	3 471	5,27	187
2012	3 249	21,9	196
2013	3 170	5,36	197
2014	3 351	8,28	208
2015	2 922	7,4	213
2016	2 945	9,02	216
2017	2 796	6,9	201
2018	2 745	9,7	198
2019	2 843	9,3	201
2020	2 867	6,5	204
2021	2 663	8,8	184
2022	2 457	6,2	180
2023	2 454	10,3	185
2024	2 576		198

Tab. 2 – Množství dovezené sadby v letech 2021 až 2024

Stupeň množení	S	SE	E	A	B	Celkem
Množství (t) 2024	95	398	1 132	7 334	1549	10 508
Množství (t) 2023	30	344	1 103	6 917	1449	9 842
Množství (t) 2022	48	309	1 085	6 552	1503	9 498
Množství (t) 2021	31	986	1 064	5 887	626	8 594

tech předešlých v ČR z roku na rok ubývalo. Ještě v roce 1990 se u nás množila sadba na 17 637 ha, v roce 2010 bylo přihlášeno k uznávacímu řízení 3425 ha, je to obrovský úbytek ploch. V roce 2023 se pokles zastavil, množení probíhalo na ploše 2454 ha, v roce 2024 jsme zaznamenali mírný nárůst na 2576 ha. Je však nutné dodat, že s úbytkem ploch stou-

poslední roky došlo i k velkému pokroku v technologii skladování brambor.

V tabulce 1 si můžete přečíst také procento neuznaných ploch. V posledních deseti letech se pohybuje do 10 % neuznaných hektarů množení.

Celkem se u nás v roce 2024 množilo 198 odrůd. V posledních letech se tento počet pohybuje

Tab. 3 – Odrůdy s největší plochou v množení od roku 2016

2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Adéla	Adéla	Eurostarch	Eurostarch	Eurostarch	Eurostarch	Eurostarch	Eurostarch	Eurostarch
			223 ha	226 ha	241 ha	218 ha	197,48 ha	211,08 ha
Ornella	Eurostarch	Adéla	Adéla	Antonia	Antonia	Antonia	Antonia	Antonia
			115 ha	141 ha	142 ha	142 ha	141,77 ha	146,01 ha
Impala	Ornella	Ornella	Antonia	Marabel	Euroresa	Dali	Sunita	Sunita
			111 ha	97 ha	85 ha	77 ha	89,26 ha	106,63 ha
Eurostarch	Marabel	Marabel	Ornella	Bernina	Marabel	Marabel	Marabel	Bernina
			109 ha	82 ha	85 ha	76 ha	89,23 ha	91,95 ha
Marabel	Kuras	Dali	Marabel	Anuschka	Adéla	Sunita	Anuschka	Anuschka
			106 ha	79 ha	78 ha	76 ha	75,23 ha	82,54 ha
Dali	Impala	Antonia	Dali	Carrera	Anuschka	Euroresa	Bernina	Marabel
			87 ha	72 ha	74 ha	69 ha	69,86 ha	82,19 ha
Kuras	Dali	Carrera	Anuschka	Lady Claire	Bernina	Princess	Dali	Dali
			73 ha	71 ha	72 ha	69 ha	66,19 ha	71,31 ha
Antonia	Carrera	Nafida	Carrera	Euroresa	Dominátor	Lady Claire	Euroresa	Euroresa
			66 ha	69 ha	69 ha	67 ha	62,05 ha	61,09 ha
Carrera	Antonia	Impala	Red Anna	Red Anna	Lady Claire	Bernina	Adéla	Lady Claire
			64 ha	68 ha	66 ha	66 ha	57,54 ha	58,29 ha
Red Anna	Anuschka	Lady Claire	Princess	Adéla	Carrera	Dominátor	Impala	Dominátor
			62 ha	65 ha	60 ha	65 ha	54,26ha	57,39 ha

nejčastěji v rozmezí od 180 do 200 odrůd.

Na úkor úbytku výroby sadby brambor v ČR samozřejmě stoupá množství dovezené sadby, a to především z jiných států EU. K letošní výsadbě bylo dovezeno celkem 10 508 t sadby.

Odrůdy, které se množily v roce 2024 na výměře vyšší než 100 ha, jsou pouze tři (Eurostarch, Antonia a Sunita). Deset odrůd s největší plochou v množení od roku 2016 si můžete prohlédnout v tabulce 3. Rozmnožování velmi raných odrůd je v rozsahu přibližně 20 % z celkového množství množení.

Veškeré půdní bloky, na kterých jsou pěstovány brambory, jsou evidovány v systému LPIS (Land Parcel Identification System), kde se sleduje poslední rok pěstování brambor. Pro založení množitelských ploch je nutno dodržet tříletý odstup v pěstování brambor na předem určeném půdním bloku. Nedílnou součástí je i průzkum pozemků na výskyt hádátka bramborového *Globodera rostochiensis* (Wollenber-

13. Kategorie RM předstupňů generace PB 1 až PB 4 s rostlinolékařským pasem

Plant passport
Pravidla a normy EU
EU rules and standards
CZ - ÚKZÚZ, Za Opravnou 4, 150 06 Praha 5

Druh
Species
Odrůda
Variety
Kategorie, generace, případně třída
Category, generation and, if desirable, grade
Číslo partie
Lot reference No.
Hmotnost
Weight
Velikost třídění
Size
Měsíc a rok uzavření
Month and year of sealing
Země výroby
Country of production
Číslo návěsky
Label number
Dodavatel / Supplier

Neúřední část / Non - official space

14. Kategorie základní RM generace S, SE, E s rostlinolékařským pasem

Plant passport
Pravidla a normy EU
EU rules and standards
CZ - ÚKZÚZ, Za Opravnou 4, 150 06 Praha 5

Druh
Species
Odrůda
Variety
Kategorie, generace, případně třída
Category, generation and, if desirable, grade
Číslo partie
Lot reference No.
Hmotnost
Weight
Velikost třídění
Size
Měsíc a rok uzavření
Month and year of sealing
Země výroby
Country of production
Číslo návěsky
Label number
Dodavatel / Supplier

Neúřední část / Non - official space

15. Kategorie certifikovaný RM generace A, B s rostlinolékařským pasem

Plant passport
Pravidla a normy EU
EU rules and standards
CZ - ÚKZÚZ, Za Opravnou 4, 150 06 Praha 5

Druh
Species
Odrůda
Variety
Kategorie, generace, případně třída
Category, generation and, if desirable, grade
Číslo partie
Lot reference No.
Hmotnost
Weight
Velikost třídění
Size
Měsíc a rok uzavření
Month and year of sealing
Země výroby
Country of production
Číslo návěsky
Label number
Dodavatel / Supplier

Neúřední část / Non - official space

Obr. 2 – Úřední návěsky pro sadbu brambor

ger) a *Globodera pallida* (Stone), to znamená negativní výsledek laboratorní analýzy zeminy na možnou přítomnost hádátka.

Na stránkách ÚKZÚZ jsou vyvěšeny nové vzory návěsek podle § 27 vyhl. 129/2012 Sb.

Před novou sklizní vás chceme informovat o správném označování malého balení sadby brambor. V případě malého balení u druhů, u kterých je v prováděcích aktech přijatých podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2031, v platném znění, stanovena povinnost opatřit rozmnožovací materiál rostlinolékařským pasem, musí být připojen rostlinolékařský pas, který splňuje požadavky stanovené přímo použitelným předpisem Evropské unie, pokud se nejedná o přímou dodávku konečnému spotřebiteli (to je např. prodej ze dvora). Prvky rostlinolékařského pasu musí být orámovány nebo jinak zřetelně odděleny od ostatních textových nebo obrazových prvků, aby byly snadno viditelné a jasně odlišitelné.

Příloha číslo 7 k vyhlášce č. 129/2012 Sb., část VII, oddíl 2 Označování malého balení:

Návěska dodavatele nebo nápis na malém balení sadby brambor kategorie základní rozmnožovací materiál nebo certifikovaný rozmnožovací materiál obsahuje následující údaje:

1. Označení „Malé balení“
2. Název a adresa dodavatele
3. Označení Ústavu a České republiky nebo jejich zkratky
4. Číslo partie

Ing. Hana Honsová, Ph.D.
Praha

5. Triviální a botanický název druhu

6. Název odrůdy
7. Kategorie, generace
8. Hmotnost v jednom balení
9. Velikostní třídění
10. Případně druh chemického ošetření a použitý přípravek, bylo-li chemické ošetření provedeno
11. Případně označení „geneticky modifikovaný organismus“, jedná-li se o geneticky modifikovanou odrůdu
12. Údaje požadované podle zvláštního právního předpisu pro rostlinolékařský pas

Malé balení musí být označené v souladu s požadavky vyhlášky č. 129/2012 Sb. a musí obsahovat plnohodnotný RL pas. Údaje, které se mohou opakovat, jsou uvedené pouze jednou, a to v RL pasu. Pas musí být zřetelně oddělen čarou nebo rámečkem, všechny body pasu A, B, C a D musí být vždy vyplněny. Oproti níže uvedenému vzoru pasu mohou být body A, B, C a D uspořádány i vedle sebe.

Přejí vám úspěšné ukončení sezóny 2024, odvalu a úspěch do let dalších, snad při zpětném hodnocení budete spokojeni s cenou i hektarovým výnosem sadbových brambor.

Ing. Marie Suchomelová
Ústřední kontrolní a zkušební ústav

Na rodinném ...

(Dokončení ze str. 27)

Plochy a výnosy

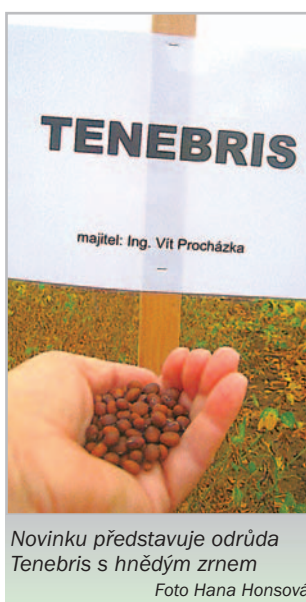
Jak už bylo uvedeno, v osevním postupu se střídá pšenice, cukrová řepa, pšenice a sója. V poslední sezóně v podniku zhruba na třiceti hektarech pěstovali cukrovku a na výměře pětácti hektarů měli sóju.

Zbytek plochy patřil ozimé pšeničce, která letos dobře prospívala. Pěstovali odrůdy o různých ranosti. S letošními dosaženými výnosy byl Ing. Procházka celkem spokojen. U raných odrůd sklízeli přes sedm tun na hektar a u pozdních kolem devíti tun na hektar. Zato kvalita zrna dobrá nebyla, odrůdy jakosti E

i A sklídili jen jako krmné. U pšenice se věnují i množení osiva, kdy letos docílili výborné kvality, především vysoké hodnoty energie klíčení. Množitelské plochy pšenice zaujímají přes sedmdesát procent výměry pěstování této obilniny. U cukrové řepy se hektarové výnosy dlouhodobě pohybují kolem 85 tun v přepočtu na standardní šestnáctiprocentní cukernatost. I v suchých letech se dařilo dosahovat poměrně dobrých výnosů. Řepu dodávají do cukrovaru v Dobručce.

Množí dvě odrůdy sóji

Sóju v podniku na polovině plochy množí a na druhé polovině pěstují jako merkantil. V letošním roce se stejně jako loni zaměřili na odrůdu Kofu, která ve zdejší oblasti velmi dobře prospívá. Kromě odrůdy Kofu Ing. Procházka letos množil i novinku Tenebris, která byla po třiletých zkouškách ÚKZÚZ zaregistrována. Ing. Procházka je vlastníkem této odrůdy. Tato raná

Novinku představuje odrůda Tenebris s hnědým zrnem
Foto Hana Honsová

V předposlední i poslední sezóně se na statku zaměřili na odrůdu sóji Kofu
Foto Hana Honsová